

BITVA u CHLUMCE

VÍTĚZSTVÍ a PORÁŽKA

BITVA u CHLUMCE
29.08. – 30.08.1813

VÍTĚZ: II.pruský sbor
gen.KLEIST

PORAŽENÝ: I.franc.sbor
gen.VANDAMME

Střet II.pruského sboru gen.Kleista s I.francouzským sborem gen.Vandammeho 30.08.1813 v Nakléřovském průsmyku je jedněmi pokládán za dokonale připravený, druhými za zmatečný. Pruští vojáci, včetně svého velitele, se měli v průsmyku chovat neobvykle, až bojácně. Dozvídáme se, že to byli „Zeměbranci/Landwehristi“, údajně vojáci bez bojových zkušeností. Při střetu s francouzským vojskem se prý rozutekli a umožnili tak některým z Francouzů, jako byl např. gen. Corbineau a jeho jezdecko, se probít zpět do Saska k Napoleonovi. Pravdou je, že to byli ti samí muži, co před třemi dny srdnatě bojovali v Drážďanech. I po 200 letech není jasné jak se Prusové „ocitli“ v zádech Francouzů. ...skryval se gen. Kleist? bloudil? nebo hrdinně zaútočil?

Z bitev připomeneme toliko onu u Chlumce blíž Teplice v Čechách; v těch místech, kde již r.1040. Jindřich císař Německý od vévody našeho Břetislava byl poražen, kde r.1126. Lothar, císař Německý, od knížete našeho Soběslava v bitvě krvavé přemožen, a na útěku v horách obležen o pokoj žádati musil, a na blízku, kdež r.1426. veliké vojsko Míšenské od Prokopa Velikého setřeno; v krajině, kteráž „Běhání“ sluje, a z které žádné vojsko nepřátelské bez hanby a porážky se nevrátilo. Generál francouzský Vandamme r.1813 pronásleduje pruského prince Württemberského, vůdce samých Rusů...

1.

II.pruský sbor gen.Kleista

Friedrich Emil Ferdinand Heinrich Kleist

* 09.04. 1762 Berlín - † 17.02. 1823 Berlín 61 let

1797, když se Fridrich Vilém III. ujal v 27 letech vlády nad Pruskem, vyslal 35 letého Kleista do Ruska se zvláštním pověřením o jeho nástupu na trůn - na oplátku do Pruska odjel Kutuzov

1813 01.června podepsal za Prusko, se Šuvalovem za Rusko a Caulaincourtem za Francii smlouvu o příměří s Napoleonem – tzv. Pläswitzká smlouva

1814 13.června, za svůj podíl na vítězství v Bitvě u Chlumce, obdržel od pruského krále titul „Graf von Nollendorf“

Oficiálně se uvádí, že při sestavování České armády, je v ní zařazeno 25 000 mužů II.pruského sboru

K 30.08.1813 se uvádí, že do Varvažovského průsmyku proniklo 25.000 mužů II.pruského sboru

Stav II.pruského sboru musel být po prohrané bitvě v Drážďanech nižší

Do Varvažovského průsmyku 30.08.1813 napochodovala jen část II.pruského sboru

Reálný počet, který pronikl do Varvažovského průsmyku mohl být max. 8.000 mužů – útoku se účastnily i Zeměbranecké pluky/Landwehr Regiment

- Landwehr Regiment pěší, jezdecký a ženijní - specifikum pruské armády
- Landwehr Regiment/Zeměbranecký pluk: 3 - 4 bataillony/prapory
- Landwehr Bataillon/Zeměbranecký pěší prapor: 500 - 650 mužů věk 17 - 40 let
- V každé brigádě musel být zařazen jeden pěší či jezdecký Landwehr Regiment
- Nekvalitní výzbroj - nestejnorodá výstroj - převážně nadšení a odvážní vojáci
- Nezkušenost v boji nahrazovali úsilím - nízká kvalita jezdeckva
- Vojáci Landwehru tvořili 35% pruské armády

Nejznámější osobnosti v Landwehr Regimentu dobrovolníci z řad studentů, umělců, intelektuálů

- Theodor Körner saský básník a dramatik
- Friedrich Friesen filosof
- Eleanor Prochaska dívka padla v boji 16.09.1813
- Anna Lühring dívka
- Friederike Krüger ženský kaprál

- II.pruský sbor měl v r. 1813 celkem 76 jízdních a pěších pluků z toho bylo 18 pěších a 8 jízdních pluků Landwehru tj. 34%
- 34% splňovalo nařízení pro pruskou armádu, které vydal Napoleon v r.1806, po Bitvě u Jeny a Auerstadtu, kde jim uštědřil velkou porážku
- Napoleon si uvědomoval jak je nebezpečná pruská/německá militantnost a nadřazenost, proto se snažil omezovat početnost jejich armády. Bohužel nikdo další po něm už takovou sílu neměl... za 100 let přišel k moci další z Fridrichů Vilémů, aby rozpoutal I.sv.válku s miliony mrtvých...za 20 let se opět německý národ, se svým novým Vilémem - Hitlerem, rozhodl zase zabít... ale už nejenom muže, ale i děti a jejich matky v plynových komorách - lidé mlčí, zapomínají, neznají historii...

Sestava II.pruského sboru gen.von Kleista k 20.08.1813 – součást České armády před Bitvou u Drážďan

9.Prussian Brigade: gen Klüx	10.Brigade: gen. von Pirch I	11.Brigade: gen. von Ziethen	12.Brigade: gen. Prinz August von Preussen
<p>1/2.Silesian Schützen Battalion 3/1.West Prussian Infantry Reg. 1/6. Reserve Infantry Reg. 2/6. Reserve Infantry Reg. 3/6. Reserve Infantry Reg.</p> <p>1/3.Neumärk Dragoon Reg</p> 	<p>1/2.West Prussian Infantry Reg. 2/2.West Prussian Infantry Reg. 3/2.West Prussian Infantry Reg.</p> <p>1/7.Reserve Infantry Regiment 2/7.Reserve Infantry Regiment 3/7.Reserve Infantry Regiment</p> <p>1/9.Silesian Landwehr Regiment 2/9.Silesian Landwehr Regiment 3/9.Silesian Landwehr Regiment 4/9.Silesian Landwehr Regiment</p> <p>2/4/Neumärk Dragoon Regiment</p> <p>3/1.Silesian Landwehr Cavalry Reg. 4/1.Silesian Landwehr Cavalry Reg.</p> <p>6pdr Foot Battery #8 (8 guns)</p>	<p>3/4.Silesian Schützen Battalion</p> <p>1/1.Silesian Infantry Reg. 2/1.Silesian Infantry Reg. 3/1.Silesian Infantry Reg.</p> <p>1/10.Reserve Infantry Reg. 2/10.Reserve Infantry Reg. 3/10.Reserve Infantry Reg.</p> <p>1/8.Silesian Landwehr Infantry Reg. 2/8.Silesian Landwehr Infantry Reg. 3/8.Silesian Landwehr Infantry Reg. 4/8.Silesian Landwehr Infantry Reg.</p> <p>1/1.Silesian Hussar Regiment 2/1.Silesian Hussar Regiment 3/1.Silesian Hussar Regiment 4/1.Silesian Hussar Regiment</p> <p>1/2.Silesian Landwehr Cavalry Reg. 2/2.Silesian Landwehr Cavalry Reg.</p> <p>6pdr Foot Battery #9 (8 guns)</p>	<p>1/2. Slezský pěší pluk 2/2. Slezský pěší pluk 3/2. Slezský pěší pluk</p> <p>1/11. Zálohový pěší pluk 2/11. Zálohový pěší pluk 3/11. Zálohový pěší pluk</p> <p>1/10.Silesian Landwehr Infantry Reg. 2/10.Silesian Landwehr Infantry Reg. 3/10.Silesian Landwehr Infantry Reg. 4/10.Silesian Landwehr Infantry Reg.</p> <p>3/2. Silesian Landwehr Cavalry Reg. 4/2. Silesian Landwehr Cavalry Reg.</p> <p>6pdr Foot Battery #13 (8 guns)</p>
<p>Reserve Cavalry Gen. von Röder Brigada plk. von Laroche</p>	<p>Reserve Cavalry Gen. von Röder Brigada plk. von Wrangel</p>	<p>Reserve Cavalry Gen. von Röder Brigada plk. von Mutius</p>	<p>Reserve Cavalry Gen. von Röder Artillery</p>
<p>1.Silesian Uhlan Regiment 2.Silesian Uhlan Regiment 3.Silesian Uhlan Regiment 4.Silesian Uhlan Regiment</p> <p>1.Silesian National Cavalry Reg. 2.Silesian National Cavalry Reg.</p> <p>1/2.Silesian Hussar Regiment 2/2.Silesian Hussar Regiment</p>	<p>1.East Prussian Cuirassier Reg. 2.East Prussian Cuirassier Reg. 3.East Prussian Cuirassier Reg. 4.East Prussian Cuirassier Reg.</p> <p>1.Silesian Cuirassier Reg. 2.Silesian Cuirassier Reg. 3.Silesian Cuirassier Reg. 4.Silesian Cuirassier Reg.</p> <p>1.Brandenburg Cuirassier Reg. 2.Brandenburg Cuirassier Reg. 3.Brandenburg Cuirassier Reg. 4.Brandenburg Cuirassier Reg.</p>	<p>1/7.Silesian Landwehr Cavalry Reg. 2/7.Silesian Landwehr Cavalry Reg. 3/7.Silesian Landwehr Cavalry Reg. 4/7.Silesian Landwehr Cavalry Reg.</p> <p>1/8.Silesian Landwehr Cavalry Reg. 2/8.Silesian Landwehr Cavalry Reg. 3/8.Silesian Landwehr Cavalry Reg. 4/8.Silesian Landwehr Cavalry Reg.</p>	<p>Artillery: Horse Battery #7 (8 guns) Horse Battery #8 (8 guns)</p> <p>Reserve Artillery: plk. von Braun/mjr.Lehmann 12pdr Foot Battery #3 (8 guns) 12pdr Foot Battery #6 (8 guns) 6pdr Foot Battery #9 (8 guns) 6pdr Foot Battery #14 (8 guns) 6pdr Foot Battery #21 (8 guns) 7pdr Howitzer Battery #1 (8 guns) Horse Battery #9 (8 guns) Horse Battery #10 (8 guns)</p>

2.

Nakléřovský průsmyk 682mn.m

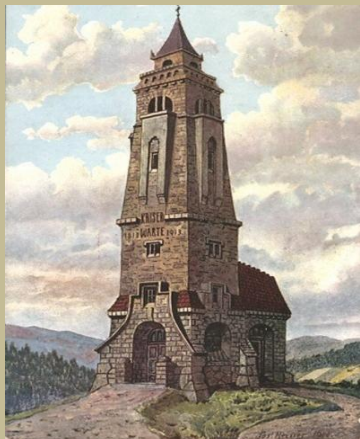
Kirche Nollendorf

Nakléřovský průsmyk/Nollendorferpass 682m n.m

Nakléřovský průsmyk se stal součástí **Nové Teplické silnice**. Zcela novou silnici nechal postavit (v období let 1804 – 1806) majitel chlumeckého panství děčínský hrabě Thun. Současná silnice je, až na malé změny, podobná té z r.1813. Její začátek se nachází v Petrovicích u křižovatky na Antonínov/Tisá a končí v Teplicích. Od Petrovic probíhá stoupání až do míst, kterému se říká Nakléřovský průsmyk. Zde se nalézá pomník generálů Kleista a Moesea. Naproti němu stál kostel a za ním rozhledna z r.1913. Pak následuje dlouhé klesání do Telnice, kde je křižovatka na Adolfov 320m n.m, spolu s odbočkou do Liboňova a Žandova. Odtud další část cesty vede, ale už jen v pozvolném klesání, až do Varvažova. U pomníku Colloreda-Mansfelda neformálně průsmyk končí. Silnice pak pokračuje do Chlumce a končí v Teplicích.

Stará Teplická silnice vedla po hřbetu Krušných hor přes Krásný Les-Adolfov-Větrov-Habrovice-Unčín

Napoleon se osobně dostal do těchto míst až za necelé tři týdny po Bitvě u Chlumce. S maršálem Victorem se pokoušeli prolomit obranu Colloreda-Mansfelda. Nepovedlo se, byli neúspěšní. Významně se o to zasloužil prapor z Kounického pluku pplk.Ignaze Moesea, pozdějšího generála. I přes své zranění neúnavně bojoval až do časného rána. Bojový střet je veden jako **Bitva u Varvažova 17.-18.09.1813**. Napoleon bitvu řídil z věže kostela sv. Josefa, který tu stál od r.1687 (dřevěný už od r.1330) do 29.04.1975. Tedy 300 let, než ho komunisté zbourali. Srovnali ho se zemí tak dokonale, že zde z něho nenajdete vůbec nic. Kostel byl němým svědkem pochodu nejedné armády. Tisíce let se tudy hrnou vojska ze severu na jih a z jihu na sever. Naposledy se průsmykem přesouvala v r.1968, jedna z největších armád světa, armáda SSSR, aby obsadila ČSSR.

Dnes na Nakléřovském průsmyku nalezneme jen jeden společný památník dvou generálů se sedmi domy a ostrý vítr. Bez rozhledny, bez kostela. S dostatečně širokou silnicí, která je už několik let prázdná od kamionů, které se odklonily na blízkou dálnici. Cesta průsmykem je tak bezpečnější. Pro „obyčejného“ člověka se tak nyní může jevit jako nezajímavé místo. Pro člověka možná, ale málo kdo ví, že je to velmi důležité místo pro ptactvo. Vede tudy jedna z důležitých ptačích tras při jejich podzimních tazích. Tažní ptáci se na svých cestách do zimovišť orientují nikoliv podle řek, ale podle horských průsmyků. Okolní lesy využívají k několikadennímu odpočinku, nabírají zde nové síly na další daleký let. Těchto okamžiků využívají ornitologové k okroužkování, aby měli dokonalý přehled o jejich cestách.

Jubilejní pomník je z r.1913, byl zbudován na počest vítězství spojenecký vojsk. Vysoký 25m se sochou lva z mědi. Nejmonumentnější, poslední z instalovaných pomníků, dříve muzeum

Je z r.1911, stojí na křižovatce do Strádova. Svým způsobem problematický pomník, věnován francouzským vojákům, ale každý kdo chce být zajímavý, tuto skutečnost odmítá

Ruský pomník stojí v Přestanově od r.1837, v místě nejtěžších soubojů. Údajně zde přišel gen.Osternann-Tolstoj o ruku. Všechny náklady, z vděčnosti, zaplatilo Rakousko

Pruský pomník byl postaven jako první z okolních pomníků už v r.1817 (8.září) slavnostní projev měl i sám gen.Kleist - v r.1857 byl památník zvýšen

Přestanovští prohledali mezi r.1834-35 okolí a podařilo se jim nalézt ostatky (udávají)10 000 vojáků - uložené jsou v hromadném hrobě v Přestanově

3.

Události předcházející Bitvě u Chlumce

Účast II.pruského sboru gen.Kleista v Bitvě u Drážďan 26.08. - 27.08.1813, která předcházela Bitvě u Chlumce 29.08. - 30.08.1813

II.pruský sbor v Bitvě u Drážďan podléhal ruskému velení, velitelem byl ruský generál Barclay de Tolly

včera ve čtvrtek (26.08.) Prusové útočili od časného rána u Grosse Garten, Strehlen a Leubnitz. Zeithanovi i Pirchovi „Zeměbranci“ se s Císařskou Mladou gardou maršála Mortiera a XIV.sbořem Saint-Cyra byli jako Ivi

dnes 27.08.v pátek, poslední den Bitvy u Drážďan, Kleistovo uskupení bojovalo stále na středopravém křídle České armády (přišla z Čech) s Císařskou gardou a XIV.sbořem

stáli napravo od Schwarzenberga

od nich napravo stál ještě jeden jejich spojenecký sbor - II.ruský sbor gen.Wittgensteina

v 16:00 bitva ustala a v 17:00 velitel 180.000 (?) České armády K.Schwarzenberg vydal rozkaz k ústupu

jedním z mnoha důvodů mělo být obtížné velení způsobené přítomností cara Alexandra I. a pruského krále Fridricha Vilema III. Štáb se údajně podobal salónu u dvora, měl mnoho kubiců v důstojnických uniformách, kteří udělali své rady. Je také potřeba uvést, že K.Schwarzenberg jako vojevůdce nebyl výjimečným velitelem

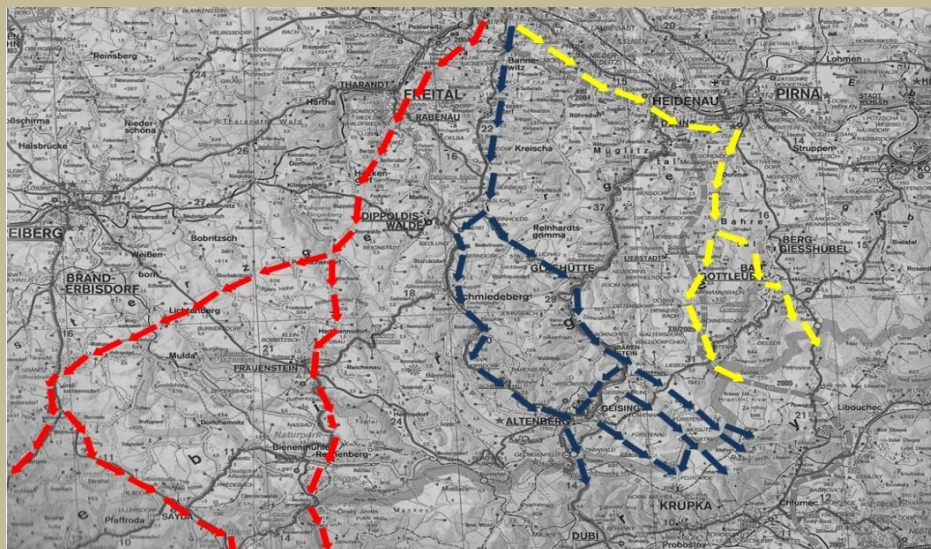
Napoleon se svými 120.000 vojáků porazil 180.000 (?) armádu Spojenců/Aliance/Koalice

vítězství si Napoleon uvědomil až při kontrole v 08:00, kdy jeho vojáci udělali průzkum na místo, kde mělo stát velení spojenců, na Räcknitz – dnes se zde nachází pomník bývalého francouzského gen. Moreaua

v době, kdy Francouzi zjistili, že na Räcknitz není ani noha, mohl být Kleist už na ústupu. Tzn. už včera 27.08. v 18:00, nejpozději v 19:00, mohl pochodovat směrem do Čech

dnes 28.08.v sobotu, byla vydaná poslední zpráva, že II.pruský sbor gen.Kleista nerespektuje nařízení generálního štábu a ustupuje jihozápadním směrem na Liebenau a dále na Fürstenwalde. Osamocení Rusové přecházejí do Čech přes Petrovice, tudy měl jít i gen.Kleist se svým sborem. Je více než pravděpodobné, že doprovázel svého pruského krále.

4A. Ústupové cesty II.pruského sboru gen.Kleista po prohrané Bitvě u Drážďan - než se objevil v Nakléřovském průsmyku 30.08.1813

Česká armáda byla 27.08 u Drážďan poražena. Maršál Schwarzenberg vydává překvapivě, nejpozději v 18:00, **rozkaz k ústupu**. Urychlené rozhodnutí mohla způsobit i francouzská děla, když páčila přímo do jejich řad. Vedle cara stojící bývalý franc.gen. Moreau byl smrtelně zraněn.

Rozkaz zní: Ustupovat současně ve třech proudech a po třech trasách – vypracoval gen.štáb rakouský gen.Radetzky a ruský gen. de Tolly

Nejdůležitějším jmenovatelem ústupu bylo: V nejkratším možném čase se dostat do opevněných Čech. Současně tak ochránit Prahu před Napoleonem a počkat tam na Slezskou armádu.

Přes úzká hrdla Krušných hor se co nejrychleji muselo **přesunout minimálně cca 160 000** spojeneckých vojáků.

Západní skupina: složená z rakouského vojska: z jednotek generálů Messeryho – Gyulaie – Meszka - Czolicha – Bianchiho – Schöllera a Klenaua

Jihozápadní ústupová cesta do Litvínova, Mostu a Chomutova vedla přes pět průsmyků: jedna větve šla na Freiberg, do Pockau a přes Marienberg do Čech na Horu sv.Sebastiana až do Chomutova. Druhá větve pochodovala na Zöblitz do Kalku a přes Saydu a Brandov do Mostu. Třetí do Höckendorfu a z Frauensteinu do Mnišku a Českého Jiřetína, cíl byl v Litvínově

Murat byl před bitvou v komplikované situaci. Jako neapolský král vyjednával za zády Napoleona s Rakušany. Napoleon ho obvinil z velezrady. 02.08. odjíždí z Neapole do Drážďan za Napoleonem, aby mu vše vysvětlil, přijíždí 14.08. Císař mu svěřuje pět sborů - 45 000 vojáků, kteří rozhodují bitvu u Drážďan. Podařilo se mu rychle dobýt celý rozsáhlý prostor levého spojeneckého křídla Gorbitz-Cotta-Löbtau-Plauen až k řece Weisse-ritz. Rakušané byli z prostoru vytlačeni a byli přinuceni ustupovat na západ, do prostoru Reinsberg-Niederschöna a dolů k hranicím do Čech. Více než pronásledování se věnovali oslavám a hlavně odpočinku. Přesto se Muratovi podařilo zajistit 6000 zajatců a velké množství naložených vozů, které byly ještě na cestě do Drážďan. Spolu s ním měl území zajišťovat i II.sbor maršála Victora, ten se k sobě objel v Drážďanech přesouval až z Lužice, den před bitvou se nacházel někde za Budyšínem tj. asi 50km od Drážďan. Z tohoto pohledu bylo pochopitelné, že asi nevyhledával žádné vojenské střety a tak nechal Českou armádu, v jejich prostoru, bez ohrožení dále ustupovat.

28.v 8:00 odešly rozkazy maršálům k pronásledování. Victor měl hlavní stan v Gorbitz a Murat ve Wölfnitz - obě místa se nacházela na západě Drážďan. Zajišťovali nejdelší ústupovou cestu s náročnými horskými průsmyky. Mortier byl stažen z pronásledování a měl doprovázet Napoleona do Pirny

Prostřední skupina: obsahuje velení České armády s K. Schwarzenbergem, carem a prus. králem, se zbytkem rakouských sil generálů Colloreda-Mansfelda, Nostitzze, M. Lichtensteina a prince F.Hessen-Homburga.

Jižní ústupová cesta: všichni měli společně ustupovat na jih do Dippoldiswalde. Zde se měli rozdělit. Jedna polovina měla pochodovat přes Schmiedeberg a druhá polovina přes Glashütte. Obě poloviny se pak měly opět spojit a pochodovat společně přes Cínovec do **Duchcova a Mostu**, kde se mělo provést seskupení. Stalo se však něco nečekaného, stejnou cestou začal ustupovat Barclay de Tolly i II.pruský sbor gen.Kleista

Střední skupinu měly pronásledovat Mortierovy gardy, XIV. a VI.sbor. V Dohně se měla jedna část XIV.sboru stočit na Berggießhübel a sevířit nepřátelé u Hellendorfu, kde měl být již I.sbor gen.Vandammeho, který postupoval od Pirny. Druhá část zajišťovala prostor Glashütte – Dippoldiswalde – Dohna. Hlavní stan XIV.sboru byl na vyvýšené obci Maxen. Odtud měl Saint-Cyr dokonalý výhled na silnici Glashütte – Dippoldiswalde. Žádnou velkou bojovou aktivitu v tomto prostoru však nevyvíjel. Jeho vojáci útočili hlavně v Berggießhübelu.

Činnost VI.sboru maršála Marmonta není nikde popisována, jako by nebyl. Měl se pohybovat v blízkosti českých hranic a odřezávat průsmyky. U Drážďan musel útočit přímo na Střed České armády a byl pod stálým dohledem Napoleona, který se nacházel v jejich blízkosti, proto možná už jeho vojáci nedokázali vyvíjet potřebnou aktivitu v pronásledování. Mortierovy císařské gardy nikoho nepronásledovaly, byly převeleny do Pirny na ochranu Napoleona.

Skupina pochodovala alespoň částečně podle plánu. Měla výhodu, mohla vyrazit bezprostředně po skončení bitvy, po 17:00. Byli první, kdo o kapitulaci věděl. Ještě ten den, 27.08. o půlnoci, dorazili do Dippoldiswalde, kde na místním zámku ponechali zraněné. Cesta tam byla dlouhá cca 25km.

Východní skupina: obsahuje významnou část České armády, tvořily jí rusko-pruské jednotky. Vrchním velitelem byl gen.Barclay de Tolly, Ruské části velitel gen.Wittgenstein, pruské gen.Kleist.

Jihovýchodní ústupová cesta: směr Zehista - Dohna - Berggießhübel - Hellendorf - Petrovice - Nakléřov - Chlumec a seskupit se v **Teplících**.

Zde byla nejnebezpečnější situace pro Českou armádu. Barclay de Tolly i Kleist se rozhodli, že nebudou respektovat nařízenou ústupovou cestu po **Nové Teplické silnici**. A i přes výrazný nesouhlas Schwarzenberga, se vydali po jeho cestě. Je více než pravděpodobné, že tudy postupoval i celý II.pruský sbor. Důvodem byla informace od gen. E. Württenberga (Prus v ruských službách), který sděloval, že Vandamme se přesouvá se svým 30 000, odpočatým, I.sbořem (nebojoval u Drážďan) na levý břeh Labe.

Gen.Württemberg s II.ruským sborem, jako jediný kryl pravou stranu České armády, u Berggießhübelu se střetl s pluky I. a XIV. francouzského sboru a svedl s nimi větší bitvu. Dokázal tak nepříteli výrazně zdržet, podobně to bylo i u Hellendorfu. Pak už byl, až do Chlumce, po celou dobu I. franc. sborem jen zatlačován. Nesl největší zodpovědnost, jeho muži umírali až do posledního vítězného dne, kdy se objevil 30.08. zčista jasná II.pruský sbor gen.Kleista.

Gen.Vandamme si při útoku vedl velmi dobře. Jediným kdo mu působil komplikace, byl gen.Württemberg se svými odvážnými, hlodovými, bosými, vyčerpanými Rusy od Drážďan. Vandammovi žádný z jeho maršálů nepomohl. Byl to ambiciózní generál. Už dávno měl být maršálem, možná právě teď byl ten okamžik, kdy mu maršálové dávali najevo, co stojí maršálská hůl. Napoleon v daném čase pobýval v Pirně a nevydával nové rozkazy.

Po celou dobu ústupu byla pro ruské vojáky klínadlem informace, že jejich car je stále v nebezpečí života, protože se nachází někde v jejich blízkosti. Byl tak v obklíčení pěti francouzských sborů. Jak byla situace vážná, je nasazení ruských carských gardových pluků až do Chlumce, bez možnosti vystřídání.

4B. Úsek Rundteil – Reitzenhain resp. Petrovice – Hora Svatého Šebestiana měl 11 armádních přechodů pro jízdu a dělostřelectvo

Ústupová cesta Západ Most Litvínov Chomutov	
Hraniční přechod č.8 Deutschgeorgenthal - Český Jiřetín	
Ústupová trasa H	
Freital	Hockendorf
Hockendorf	Pretzsschendorf
Pretzsschendorf	Frauenstein
Frauenstein	Deutschgeorgenthal
Deutschgeorgenthal	Český Jiřetín

Hraniční přechod č.9 Deutscheinseidel - Mníšek	
Ústupová trasa I	
Mulda	Sayda
Sayda	Seifen
Seifen	Deutscheinseidel
Deutscheinseidel	Mníšek

Hraniční přechod č.10 Olbernhau - Brandov	
Ústupová trasa J	
Mulda	Obersaida
Obersaida	Olbernhau
Olbernhau	Brandov

Hraniční přechod č.11 Rübenau - Kalek	
Ústupová trasa K	
Obersaida	Pockau
Pockau	Zöblitz
Zöblitz	Rübenau
Rübenau	Kalek

Hraniční přechod č.12 Reitzenhain – Hora Svatého Šebestiana	
Ústupová trasa L	
Pockau	Marienberg
Marienberg	Reitzenhain
Reitzenhain	Hora Sv.Šebestiana

Ústupová cesta Střed Duchcov Most	
Hraniční přechod č.3 Rudolphsdorf - Větrov	
Ústupová trasa D	
Strehlen	Goppeln
Goppeln	Maxen
Maxen	Reinhardtsgrimma
Reinhardtsgrimma	Glashütte
Glashütte	Liebenau
Liebenau	Rudolphsdorf
Rudolphsdorf	Větrov

Hraniční přechod č.4 Fürstenwalde-Adolfov	
velmi hodný pro vojenský přechod	

Hraniční přechod č.5 Müglitz-Habartice	
vhodný pro vojenský přechod	

Hraniční přechod č.6 Fürstenau-Fojtovice	
Ústupová trasa E	
Glashütte	Bärenstein
Bärenstein	Fürstenwalde
Fürstenau	Fojtovice

Hraniční přechod č.7 Zinnwald-Cínovec	
Ústupová trasa F	
Räckwitz	Bannewitz
Bannewitz	Dippoldiswalde
Dippoldiswalde	Schmiedeberg
Schmiedeberg	Zinnwald
Zinnwald	Cínovec

Hraniční přechod č.7 Zinnwald-Cínovec	
Ústupová trasa G	
Räckwitz	Bannewitz
Bannewitz	Dippoldiswalde
Dippoldiswalde	Glashütte
Glashütte	Bärenstein
Bärenstein	Geising
Geising	Zinnwald
Zinnwald	Cínovec

Ústupová cesta Východ Teplice Duchcov	
Hraniční přechod č.1 Rundteil - Petrovice	
Ústupová trasa A	
Grosser Garten	Strehlen
Strehlen	Heidenau
Heidenau	Pirna
Pirna	Neundorf
Neundorf	Berggiesshübel
Berggiesshübel	Hellendorf
Hellendorf	Rundteil
Rundteil	Petrovice

Hraniční přechod č.1 Rundteil - Petrovice	
Ústupová trasa B	
Grosser Garten	Strehlen
Strehlen	Heidenau
Heidenau	Pirna
Pirna	Zehista
Zehista	Dohma
Dohma	Heidekrug
Heidekrug	Berggiesshübel
Berggiesshübel	Hellendorf
Hellendorf	Rundteil
Rundteil	Petrovice

Hraniční přechod č.2 Kleinliebenau - Krásný Les	
Ústupová trasa C	
Grosser Garten	Strehlen
Strehlen	Heidenau
Heidenau	Dohna
Dohna	Liebstadt
Liebstadt	Breitenau
Breitenau	Kleinliebenau
Kleinliebenau	Krásný Les

4C. Přechod II.pruského sboru gen.Kleista do Čech byl důležitým faktorem vítězství nad Napoleonem - trasa nebyla ani po 200 letech vyjasněna

Na hraničním úseku Petrovice/Rundteil - Cínovec/Zinnwald se nachází 7 vhodných míst umožňujících přechod jízdy i dělostřelectvu. Délka hraničního úseku je 28km (vzdušná cca 18km) a přes všechny se lze snadno dostat do Čech. Mají přímou návaznost na **Starou Teplickou silnici** (vede po hřebenu Krušných hor)

Nová Teplická silnice byla součástí tzv. **Říšské cesty**, která vedla z Drážďan přes Teplice a Lovosice do Prahy. Krátce před srpnem 1813 se úsek cesty z Teplic do Prahy „revitalizoval“. Z Říšské cesty ekonomicky a společensky těžily Teplice Clary-Aldringena, které už v té době byly významným evropským lázeňským městem..

Už od r.1721 byly na saských cestách rozmístěny velké distanční sloupy ve tvaru čtyřbokého kamenného Jehlanu se sasko-litevským znakem s vytesanými místy, vzdálenostmi a časy i do českých měst. Doplnily je ještě poštovní milníky v provedení čtvrtmilový (2,265km), půlmilový (4,532km) a mílový (9,062km). Dalšími směrníky byly různé místní kamenné sloupky, také se vzdálenostmi, které lze na těchto cestách nalézt i dnes.

Řada místních obyvatel využívala přítomnost armády k tomu, aby si přivydělala. Jednou z činností, pro ty odvážnější, byl doprovod vojáků. Museli vědět, kde projdou koně, protáhnou se děla, kde je možné se přebrodit.

Možné přechody pro gen.Kleista

Rundteil - Petrovice

Kleinliebenau - Krásný Les

Rudolphsdorf - Větrov

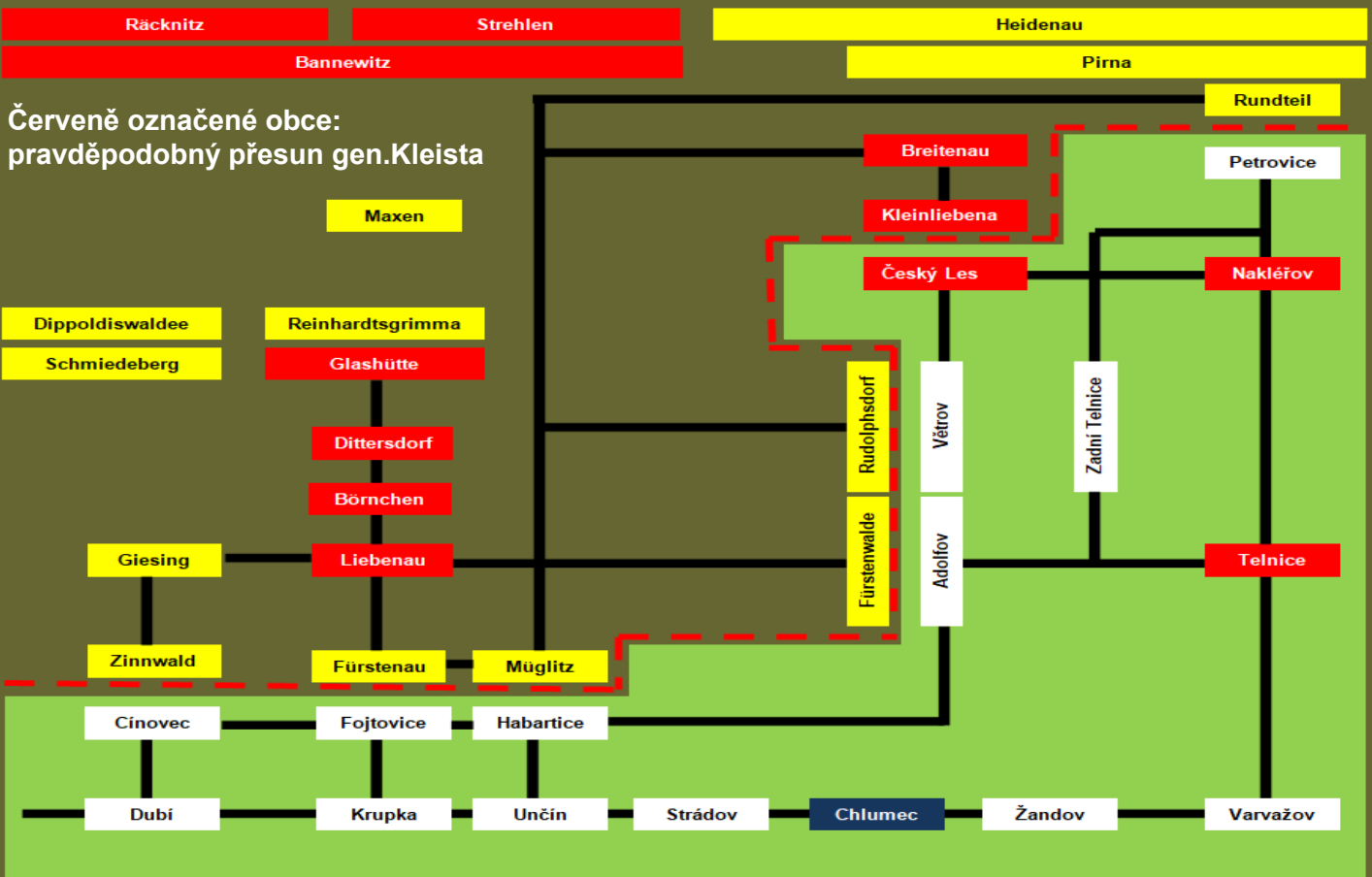
Fürstenwalde - Adolfov

Müglitz - Habartice

Fürstenu - Fojtovice

Zinnwald - Cínovec

Drážďany

Oblast česko-saských přechodů mezi Rundteil/Petrovice a Zinnwald/Cínovec lze rozdělit - dle přírodních charakteristik - na 3 odlišné terénní úseky

- 1.3 Východ: Petrovice – Krásný Les (těžko prostupitelné v jiných místech než jsou přechody viz vrch Špičák a údolí Oelsen)
- 2.3 Střed: Krasný Les – Větrov – Adolfov – Habartice – Fojtovice (prostupitelné v mnoha místech)
- 3.3 Západ: Fojtovice – Cínovec (prostupitelné s obtížemi v příčně svažujícím se terénu)

přechod č.1: Rundteil – Petrovice

Petrovice je 4km dlouhá obec s převýšením 200m. Za Rundteilem se nachází větší obec Hellendorf, která si za napoleonských válek užila své, tak jako Petrovice. Jen pro představu, když budete procházet Petrovicemi a Hellendorfem představte si tam narvaných 15 000 vojáků, jak jeden den jedou zběsile tam a pak druhý den, jak ještě zběsileji, jsou hnány stejně početnou hordou zpět. Jak urputné boje se odehrávaly v blízkosti, svědčí i pojmenování louky vpravo směrem na Bad Gottleubu - Louka smrti. Pokládali tam zraněné z bitvy na Augustusburgu. Během saského tažení to byl nejfrekventovanější přechod. Přímo v obci stojí odvážná přehrada jejíž pata je součástí slepé silničky, která je přehradní hrází zakončená. Při představě, že se protrhne tu můžou bydlet jen ti nejdovážnější. Můžeme také zajít do nedalekého Bienhofu, kde je velké parkoviště a výchozí místo do více směrů. Druhé parkoviště nalezneme v Oelsenu nad kostelem.

Jedna zpráva z Petrovic oznamuje, že místní farář poslal 3.ledna r.1814 na litoměřické biskupství hlášení, že pohřbili za necelý měsíc 40 lidí a 70 jich zaopatřili posledním pomazáním. Důvodem tak vysokého počtu zemřelých byla bitva Národů u Lipska v říjnu r.1813, kdy se do Čech přesunem vojska, ale i pohybem obyvatel z obou zemí, přenášela epidemie ze Saska. Proto byla v únoru vojensky uzavřena hranice mezi Saskem a Českem. Funkční byla jen labská vodní cesta, po které se loděmi odváželi zranění vojáci do Čech, zemřelé vojáky pohřbívali přímo do břehů podél řeky.

přechod č.2: Kleinliebenau - Krásný Les

Výletní cesta do Kleinliebenau a dále k přechodu do Krásného Lesa začíná u křižovatky se třemi směrmi kříží v obci Breitenau. V r.1813 tady také stála zastávka poštovního dostavníku. Byla jednou ze zastávek na Poštovní cestě z Dohny do Teplic, kterou nechal zřídit v r.1721 saský kurfiřt. Hned za křižovatkou, v aleji u silnice, je vysoký obelisk. Tzv.mílový poštovní sloup, který oznamuje, že se do Teplic „dostavíte“ za 4 hodiny. V srpnu 1813 se mohl okolo něho „hnát“ i gen.Kleist, když „spěchal“ přes Krásný Les do Nakléřova. Deset dní po něm musel okolo něho jet, a to hned několikrát, i Napoleon, když zvažoval, že zaútočí na Spojence v místě Nakléřovského průsmyku. Z 10. na 11. v Breitenau, na místní faře, dokonce i přespal. 11. září přespal v Petrovicích v poštovní budově, stojí vedle školy. 12. se vrátil do Pirny, aby se 17. utkal s Colloredo-Mansfeldem ve Varvažově. A prohrál, s tehdy jen mjr. Moeseem. Nevím proč je tenhle významný, později generál rakouské armády, tolik opomíjen. Před Bitvou u Varvažova se na Augustusbergu (Bad Gottleuba) utkal s Vandammem a Saint-Cyrem, kde se zranil pádem z koně.

V místě, kde končí alej je před dálničním mostem odbočka do obce Kleinliebenau, ale poštovní dostavník pokračoval ve směru mostu až k místu, kde byla další zastávka. Do Krásného Lesa a Liebenau. Do těchto míst musel gen.Kleist s určitostí dorazit. Ať z jedné strany od Breitenau nebo z druhé od Liebenau. Vydal se dolů (TZ-modrá) k širokému mostu, který se klene přes řeku Gottleuba. Po něm dopochodoval k hranici a okolo kaple sv.Tomaše, asi po 2,7km, na křižovátku se Starou Teplickou silnicí Větrov-Petrovice, resp.Nakléřova. U kostela můžeme popřemýšlet kudy to ten gen.Kleist vlastně do tý Telnice šel. Přes Zadní Telnici nebo přes Nakléřov. Z Krásnoleské kroniky víme, že gen.Kleist. došel až sem. Vzhledem k tomu, že to byla nejzašší cesta kterou šel, je na zamyšlení. Protože se nabízejí výhodnější přechody. Přes Fürstenwalde nebo Rudolphsdorf. Jsou bezpečnější a rychlejší. Od zastávky poštovního dostavníku, nad mostem přes Gottleubu, až na konec Krásného Lesa ke Staré Teplické silnici to bylo pro postupující vojsko velmi nebezpečným úsekem. Vojáci riskovali své uzavření v údolí rozvodněného Rxbného potoka. Navíc v blízkosti mohl být VI.sbor maršála Marmonta a také gardy maršála Mortiera, když k tomu přičteme I.sbor gen. Vandammeho – tak tudy by šel jen „blázen“.

přechod č.3: Rudolphsdorf - Větrov

Rudolphsdorf je součástí obce Fürstenwalde, jedná se o přehlednou cestu s rozlehlými pláněmi po obou stranách s dalekou viditelností. Blízko hranice je i malý asi 300m lesík. Za ním, u stání hranice, pak narazíme na TZ-červená/cyklostezka a zase přehledné pole/pastviny s dlouhými výhledy až do Větrova na Starou Teplickou silnici. Odbočíme-li doleva, půjdeme na Krásný Les, doprava na Adolfov. Příjemná a krátká cesta na výlet. Na německé straně se cesta jmenovala Rudolphsdorfská cesta. Podle všeho to bylo běžně využívané přeshraniční spojení. Pochod přes tento přechod skýtal řadu výhod a nepřinášel tolik komplikací jako ten kudy gen. Kleist šel. Jeho předností byla rychlost a bezpečnost.

přechod č.4: Fürstenwalde - Adolfov

Současná cesta je podobná té z r.1721. Začínala ve Fürstenwalde, kde poštovní vůz zastavoval na křižovatce do Liebenau u tzv. čtvrtmílového poštovního kamenného sloupu s pořadovým číslem 19. (číslo je vysekáno na boku sloupu a je poslední v řadě). Z jakého důvodu upřednostňovala kurfiřtská pošta Fürstenwaldskou cestu do Čech před Rudolphsdorfskou se můžeme jen domnívat. Tahle je delší a musí zdolávat velké převýšení včetně brodní Černým potokem (i dnes tvoří hranici) hned po prudkém sjezdu. V místě brodu se nachází hraniční kamen č.15 a vysoký dřevěný Černý kříž. Má být upomínkou na událost, kdy zde havaroval poštovní vůz s cenným nákladem, a posádka havárii nepřežila. Jiná verze sděluje, že zde mělo dojít k brutálnímu přepadení poštovního vozu a k zabití i jeho cestujících. Poštovní dostavník v tak náročném terénu táhl čtyři koně a vedl dva kočáry, v zastřešeném uzavřeném voze se přepravovalo až šest osob. Poštovní vůz měl konečnou v nedalekém Kyšperku. V Adolfově na křižovatce do Telnice to byla jeho předposlední zastávka.

Jiným problematickým místem, už na české straně, je území rozlehlých mokřadů a rašelinišť (uvádějí už mapy z 18.stol.) o rozloze cca 130ha, které se jsou udržovány nepravidelnými, ale v místech častými a objemnými dešťovými srážkami. Pohyb více vpravo od cesty by tak pro jezdecko a nejen pro něj, zvláště ve dnech ke konci srpna 1813, by byl nebyvale obtížný. Přes všechny obtíže převažovalo hledisko rychlosti, cesta byla doslova přímá od zastávky k zastávce. Pozvolné stoupání až do 710m n.m. umožňuje ve větrném počasí daleké rozhledy. Francouzští velitelé, pokud byla dobrá viditelnost, museli mít dokonalý přehled o pohybu protivníků. Tohle zjištění upřednostňuje domněnku, že generálové nejvíce sebemenší aktivitu v pronásledování. Bylo to pochopitelné, bitva skončila vítězstvím a vojáci i koně byli velmi, velmi unavení. Hluboko podmáčená pole, velký vítr a chlad byl nejen doplňujícím faktorem, ale tím hlavním, že francouzští velitelé jednali tak jak jednali.

Cesta z počátku až k české hranici je nenáročná, snese více vojska pohromadě v rychlém přesunu. Až na české straně, v místech rašelinišť, bylo problematické místo. Přesto tudy, pravděpodobně, šla velká část vojska, která vnikla údolím Zadní Telnice z boku do Telnice. Z Adolfova je dobře viditelná věž kostela ve Fürstenau i pínka s těžnými věžemi v Altenbergu.

Vcelku se jedná o příhodný vojenský přechod s menšími přírodními obtížemi na krátkém úseku celé trasy.

přechod č.5: Müglitz - Habartice

Obec Müglitz je schována v údolí, na přechodu stála celnice. Jeden z domů je jen několik centimetrů od posledního hraničního kamene IX. hraničního úseku. Obchodní cesta vedla v polích podél Müglitzkého potoka. Na cestě jsou stále znát místa, kde se z cesty dalo odbočit jak na Adolfov tak i do Habartic, ale také i do Fojtovic. Z Habartic i Fojtovic to pak bylo snadné se dostat dolů do Krupky a Kyšperka. Vojsko, které tudy šlo (převážně Rusové) směřovalo přímo na jih na Soběchleby nebo východněji na Stradov a Přestanov. Protože z Habartic do Adolfova (odbočka do Zadní Telnice) je to jen 2,5km, nelze zcela zamítnout, že některé jednotky II.pruského sboru šly i tudy. Cesta je vedená nejenom jako obchodní, ale také jako biskupská. Směřuje na Litoměřické biskupství.

I Habartice měly svůj kostel, než byl komunisty zbourán. Na jeho schodech v září 1813 posvětil i sám velký Napoleon. Zaniklá obec byla takovou křižovatkou východněvýchodních Krušných hor. S výhledy na severní stranu na Altenberg a na jih dolů do Teplického údolí.

přechod č.6: Fürstenau - Fojtovice

Fürstenau je obec, která měla přímé napojení na Fojtovice a na hornické město Krupka. Dlouhá obec v přímé linii Liebenau - Börnchen - Dittersdorf - Glashütte. Byla nejvýše položenou pochodovou cestou s dohledností na Pirnu a Königstein. Při dobré viditelnosti dokonalý přehled o pohybu vojsk v okruhu min. do 20km. V Liebenau se nachází hlavní křižovatka do čtyř základních směrů. Ze všech cest, vzhledem ke vzdálenosti a přímému napojení z Glashütte, je ta nejpřímější a nejrychlejší. S největší pravděpodobností tudy šla carská a královská výsost s generálním štábem. V „Bulletins officiels de la grande armée“ Saint-Cyr uvádí, že až 30. se dostal do Dittersdorfu a 31. do Liebenau. Byla-li to pravda, velmi pomalý přesun. Přímou v obci je ještě odbočka na Müglitz a Fürstenwalde, dále do Breitenau a Petrovic.

přechod č.7: Zinnwald - Cinovec

Dnes jako před 200 lety, to byl a je stále významný česko-saský přechod. V reformačních letech sehrál významnou úlohu pro českou protestantskou emigraci. Saský kurfiřt jim daroval část území, na kterém si mohli postavit svá obydlí. Dnes absurdní a nepochopitelné, co následovalo. Nadále jim nebránil v tom, aby nadále pracovali-fárali do českých dolů. Pozoruhodný je v Altenbergu, pro současného Čecha, ten žlutočervený penzion Zum Erzgebirge, který v němčině cituje našeho nynějšího prezidenta Zemana.

Maršál Marmont velitel VI.pěšího sboru se obhazuje v „Bulletins officiels de la grande armée“, že 30. byl v Altenbergu a 31. v Zinnwaldu. A měl pravdu, nechal tam střílet z děl, jedna z kul je na památku zazděná ve zdi vedle radnice. Do vzduchu vyhodil i nově postavenou důlní prachárnu.

4D. Obsazovací cesty Nakléřova a Telnice s informacemi o rychlostech a vzdálenostech armádních přesunů

CESTY K OBSAZENÍ NAKLĚŘOVA z nejbližších českých obcí

- 1.4 cesta Krásný Les / křižovatka Stará Teplická silnice - křižovatka do Zadní Telnice - základna AČR - Nakléřov
- 2.4 cesta Krásný Les / křižovatka Stará Teplická silnice - křižovatka Petrovice rybník - Nová Teplická silnice - Nakléřov
- 3.4 cesta Krásný Les / křižovatka Stará Teplická silnice - křižovatka Petrovice-Tisa/Antonínov Nová Teplická silnice - Nakléřov
- 4.4 cesta není bráno v úvahu obsazení Nakléřova přes hraniční přechod Rundteíl - Petrovice

1.4 cesta	2.4 cesta	3.4 cesta	xxx
křižovatka Krásný Les/Stará Teplická silnice přes křižovatku do Zadní Telnice - základna AČR	křižovatka Krásný Les/Stará Teplická silnice přes křižovatku Petrovice rybník - Nová Teplická silnice	křižovatka Krásný Les/Stará Teplická silnice křižovatka Petrovice-Tisa/Antonínov - Nová Teplická silnice	Krásný Les/státní hranice
6km	8km	11km	3km
Nakléřov	Nakléřov	Nakléřov	Krásný Les/Stará Teplická silnice

CESTY K OBSAZENÍ TELNICE z nejbližších českých obcí

- 1.6 cesta Krásný Les/Stará Teplická silnice - křižovatka Petrovice rybník - Nová Teplická silnice - Nakléřov - Telnice
- 2.6 cesta Krásný Les/Stará Teplická silnice - křižovatka do Zadní Telnice - základna AČR - Nakléřov - Telnice
- 3.6 cesta Krásný Les/Stará Teplická silnice - křižovatka Zadní Telnice - Zadní Telnice - Telnice
- 4.6 cesta Větrov - Adolfov - Zadní Telnice - Telnice
- 5.6 cesta Adolfov - Zadní Telnice - Telnice
- 6.6 cesta není bráno v úvahu obsazení Telnice přes hraniční přechod Rundteíl - Petrovice

1.6 cesta	2.6 cesta	3.6 cesta	4.6 cesta	5.6 cesta
Krásný Les/Stará Teplická silnice - křižovatka Petrovice rybník - Nová Teplická silnice - Nakléřov	Krásný Les/Stará Teplická silnice - křižovatka do Zadní Telnice - základna AČR - Nakléřov	Krásný Les/Stará Teplická silnice - křižovatka Zadní Telnice - Zadní Telnice	Větrov - Adolfov - Zadní Telnice	Adolfov - Zadní Telnice
11km	9,5km	8km	8km	5,5km
Telnice	Telnice	Telnice	Telnice	Telnice

- z nabízených sedmi přechodů je reálných pro přechod II.pruského sboru č. 2, 3 a 4 - přechody č.5, 6 a 7 jsou hodně západně od Nakléřova
- přechody Rudolfsdorf, Fürstenwalde, Müglitz, lze k nim přiřadit i přechod v Kleinliebenau, jsou vzájemně horizontálně propojeny

- Průměrná délka pochodu francouzské a pruské armády byla 30km/den
- Francouzi začali s pochodem časně ráno ve 4:00, po 13-14hod. již odpočívali - běžně pochodovali 8-10hod
- Davout dokonce 2.12. 1805 urazil s 10 000 muži vzdálenost 65km, když se blížil ke Slavkovu
- Nejrychlejší přesun provedl opět Davoutův sbor, když za 36 hodin odpochoval vzdálenost přes 100km
- Rychlost francouzského vojáka: normální krok 76cm - pochodový krok 85-90cm - zrychlený krok 100cm
- Rychlost ruského vojáka: Tichýj šag (pomalý krok) 60-70 - Skoryj šag (zrychlený krok) 100-110 - Udvojnýj šag (zdvojený krok) 140-160
- Koně ve francouzské armádě měli pro výpočet přesunů a útoků předpokládané délky: klus 89-90cm - cval 265cm - trysk 670cm
- Rychlost armádních koní: klus 10km/h - cval 29km/h v útvaru jen zřídka formace byly tak těsné, že se jezdci vzájemně dotýkali
- Z Paříže Napoleon s Marií Luisou odjel 9.5. - 11.5.Metz - 12.5.Mainz - 15.5.Plauen - 16.5 večer byli v Drážďanech cca 1200km 170km/den
- Zpráva o maršálovi Muratovi když jel k Napoleonovi do Drážďan: 2.8.1813 odjíždí z Neapole v Drážďanech je 14.8. za 12 dní ujel 1700km

4E. Muži, kteří připustili, že se II.pruský sbor objevil 30.08. v Nakléřovském průsmyku a způsobil tak porážku Napoleona u Chlumce

maršál Murat
vel. jízdních sborů

generál Vandamme
vel. I.pěšího sboru

maršál Victor
vel. II.pěšího sboru

maršál Marmont
vel. VI.pěšího sboru

maršál Saint-Cyr
vel. XIV.pěšího sboru

V Napoleonově armádě bylo jen 26 maršálů

Jen jeden byl jiné národnosti - Polák Poniatowski

Bernadotte se stal švédským králem

Doplňující informace ke stavu francouzské armády v době předcházející pronásledování - resp. možného nepronásledování

- Napoleon sestavil armádu jen několik dní po katastrofálním tažení do Ruska - nebyli zkušení vojíní ani nižší a střední velitelé, narychlo byli jmenováni generálové
- S velkým spěchem měl vyrobenou nekvalitní techniku - u děl se rozpadaly kolesny, byly vyrobeny z nezrálého dřeva, praskaly i dřevěné osy vozů
- Zcela postrádal koně pro všechny druhy bojových jednotek - zásadní dopravní prostředek doby
- Nestal si vybudovat logistické sklady včetně potravinových a zbraňových zásob - samotné Sasko bylo v r.1812-13 značně vyhladovělé
- Zkušení generálové a maršálové byli unaveni z těžkých bojů - účastnili se osobně bitev - někteří ještě ani nebyli z ruského tažení zcela doléčení
- Přes všechny nesnáze, které jeho armáda po r.1812 měla, své protivníky do května 1813 porážel – pak souhlasil s Pläswitzkým příměřím, které trvalo do 10.08.1813
- Souhlas s Pläswitzkým příměřím, jak říká Napoleon, byl ze dvou hlavních důvodů: nedostatek kavalerie a především, že přiměje svého tchána císaře Františka II., aby přešel na jeho stranu – to se však, díky rakouskému ministru zahraničí Metternichovi nezdařilo
- Na severu u Gross-Beeren je 23.08. porážena Oudinotova armáda spojeneckou Severní armádou gen. Bülowa (vrchní velitel Severní armády byl Bernadotte)
- Na východě u řeky Katzbach je 26.08. porážena Macdonaldova armáda spojeneckou Slezskou armádou gen. Blüchera
- Napoleonova armáda je v oblasti Drážďan 27.08. bez rezerv/zálohy - na rozdíl od Spojenců
- Indispozice Napoleona - 26. večer horečky doprovázené zvracením, 27. hned po bitvě ho přepadnou velké urologické bolesti, jež mohly být vyvolány, když nepřetřítě po celých pět dní byl neustále v sedle koně a překonával velké vzdálenosti, včetně toho v jakých podmínkách řídil bitvu - vystaven nepřetržitěmu dešti a chladu
- Pokračovaly přívalové deště s ranní mlhou, od odpoledne až do večera deště doprovázel silný vítr, rozlévaly se řeky, cesty tím byly značně porušeny. Byl to obtížný přesun jak pro pěchotu, tak i pro jezdectvo a dělostřelectvo, nedalo se střílet z pušek, nemluví o tom jak byli vojáci zcela promočeni a jaká jim byla zima
- Napoleonovo zdraví se po Ruském tažení r.1812 výrazně zhoršovalo podle jeho doktora "až do té míry, že zahabila i jeho úsudek." Trpěl dysurií a měl suchý kašel a ztrátu hlasu. Jeho osobní lékař Mestivier, popisoval Napoleonův momentální zdravotní stav: "měl přetrvávající suchý kašel, obtížné nepravidelné dýchání, močil s bolestmi a jen po kapkách, jeho moč byla plná sedimentu." Napoleon také přibral na váze. To však nemělo žádný vliv na jeho energii, jak sám Napoleon později uváděl: Neměl jsem snad nikdy více energie než v r.1813. Ale to mohl být jen jeho subjektivní pocit.
- Podle toho, že vůbec nezasáhl do vývoje Bitvy u Chlumce, musel být nemocen a velmi unaven 28.08. Napoleon po odjezdu z Pirny v Drážďanech zkolaboval
- Vojáci na obou stranách byli velmi unaveni, byli nevyspalí, hladoví, nemocní - lazarety i okolní budovy byly přeplněné, občanské domy v Pirně byly zcela obsazeny
- Drážďany byly pobořené a i přes velký déšť město dlouho hořelo

Doplňující informace ke stavu České armády v době ústupu

- 27.08. v 17:00, když vydal Schwarzenberg rozkaz k ústupu, byly silnice pokryty blátem, vojáci byli nuceni se přesouvat pomalu a s největší opatrností
- Cesty byly ucpané vlastními vozy, některé směřovaly stále k Drážďanům - vozkové nebyli vojáky, za přepravu dostali zapláceno a vůbec nevěděli co mají dělat
- Schwarzenberg měl k dispozici velmi silnou rezervu, téměř 60 squadron kyrysníků a gardistů, ale z nějakého neznámého důvodu se je rozhodl nepoužít
- Ještě před 19. hodinou se Rakušané ustupující ze svého Levého křídla střetávají s předvojem přijíždějících posil sboru gen. Klenau
- Ústupové cesty byly úzké a vedly povětšinou údolím řek, často se jednalo o cesty s mnoha zatáčkami a převýšením z kopce do kopce, z nichž nebylo úniku
- Přes okolní louky, kde se zdálo, že je možné se rozvinout a postoupit tak rychleji nebylo možné - jednalo se o podmáčené otevřené plochy, kde se vše bořilo
- Pomalý postup cara Alexandra I. a Friedricha Vilema III. limitoval délku bitvy, neboť se čekalo až se přesunou z hor do Čech - František II. odjel raději až do Loun
- Nejvyšší uznání zasluhují Rusové, nejenom za své nejvyšší počty mrtvých (u Rusů ve všech válkách standard), ale za způsob boje - chudáci ani nebylo kam utéct
- Bitva u Chlumce byla první vítěznou bitvou cara Alexandra I. - aspoň to tak podal okolí - o tom co se odehrává za hranicemi Ruska neměli Rusové doma ani ponětí
- Schwarzenberg, na rozdíl od Napoleona, byl vždy v uctivé vzdálenosti od místa bitvy - u Chlumce o něm vůbec nic nevíme, určitě mohl Rusům poslat posily

5.

Faktor porážky

Nezajištěný Nakléřovský průsmyk I.francouzského sboru

Nezměrná udatnost a obětavost II.ruského sboru

Objevení se II.pruského sboru v Nakléřovském průsmyku

6.

II.pruský sbor v Nakléřovském průsmyku

6A. Historická zdůvodnění vojenského manévru II.pruského sboru gen.Kleista, který vnikl do zad I.francouzskému sboru v Nakléřově

Prohlášení České armády: Jednalo o naplánovanou operaci

Podobné tvrzení prohlašuje i pruská armáda při zdůvodnění udělení titulu von Nollendorf v r.1814 gen.Kleistovi

Údajně se jednalo o myšlenku vel.gen.štábu České armády gen. Radeckého - socha na Staroměstském nám. zničena

Dostupná literatura faktu nepřináší nic nového, opisuje stále jen známé teze vycházející k Bitvě u Chlumce v r.1813

Německá literatura popisuje úspěch gen.Kleista bez podrobného chronologického zdokumentování jeho manévru

Ani gen.Kleist nikdy, během svého života, nedokázal blíže popsat událost, která ho tolik proslavila - podivuhodné

6B. Ústup gen.Kleist trval od 27.8.1813/18:00 až do 30.8./12:00, kdy se objevil v Nakléřovském průsmyku - 66 hodin o něm nic nevíme

27.08. 18:00 Kleist odchod z Drážďan

27.08. 18:01 - 24:00 bez informací

06 hodin

28.08. 00:01 - 24:00 bez informací

24 hodin

29.08. 00:01 - 24:00 bez informací

24 hodin

30.08. 00:01 - 12:00 bez informací

12 hodin

30.08. 12:01 Kleist v Nakléřovském průsmyku

6C. Doplnující faktická zjištění o pohybu II.pruského sboru s vazbou na generální štáb České armády

27

v 18:00, nejpozději v 19:00, mohl být Kleist už na ústupu, těsně po skončení Bitvy u Drážďan nerespektoval rozkaz hlavního velitele České armády K. Schwarzenberga, nechal tak II.ruský sbor zcela osamocený, bez ochrany ústupovými cestami na jih do Teplic, kterými se mohl Kleist ubírat je více, s určitostí ustupoval ve dvou formacích z Räcknitz a Strehlen doprovázel-li svého krále Friedricha Vilhelm III., musel by s ním absolvovat minimálně úsek Bannewitz-Dippoldiswalde max 19km pokud by doprovázel svého pruského krále byl by součástí skupiny, kde byl i gen. štáb i car Alexandr I. je možné, že II.pruský sbor byl součástí gen. štábu jen v počátcích ústupu do 28.08., další doprovod krále zajišťovaly jen pruské gardy předpokládaná nejbezpečnější cesta, by měla být: Bannewitz - Dippoldiswalde - Schmiedeberg - Altenberg - Cínovec - Teplice pozoruhodná je i informace, že při ústupu v 19:00 se Schwarzenberg srazil s vlastní odpočatou posilou gen. Klenaua

28

údajně byla vydána zpráva, že II.pruský sbor gen.Kleist ustupuje jihozápadním směrem na Liebenau a dále na Fürstenwalde, zde se nacházejí hraniční přechody v blízkosti Staré Teplické silnice - Kleist měl tím příležitost být již v Čechách, to byl jeho hlavní úkol. V té době se nevědělo, zda dojde 29. k Bitvě u Chlumce, mohl tak sestoupit buď přes Adolfov do Telnice nebo přes Fojtovice do Chlumce. V obou případech by výrazně pomohl II.ruskému sboru - v té době Rusové už krváceli u Přestanova a nikdo jim nešel na pomoc

Rakušané i Prusové nechali bezohledně celý II.ruský sbor bez krytí

29

v 17:00 gen. Diebitsch z Barclayova gen. štábu sděluje Württembergovi, že k Přestanovu postupuje 1. granatnická divize, 2. gardová divize a pruská garda – tzn., že II. pruský sbor už není součástí gen. štábu ani doprovodu svého panovníka

v 18:30 k Soběchlebům dorazili Friedrich Vilhelm III., car Alexandr I., Schwarzenberg i Barclay de Tolly a rozhodli, že nazítří až dorazí posily, tak zaútočí na I. pěší francouzský sbor - kde brali odvahu, když nablízku bylo 5 francouzských sborů

ve 20:00 se udává: VI. sbor se pohybuje u hranic u Bärensteinu a XIV. sbor v prostoru Glashütte, tzn. že tudy musely Kleistovy pluky i general. štáb Spojenců s králem a carem již projít - vzniklá situace svědčí o nečinnosti v pronásledování

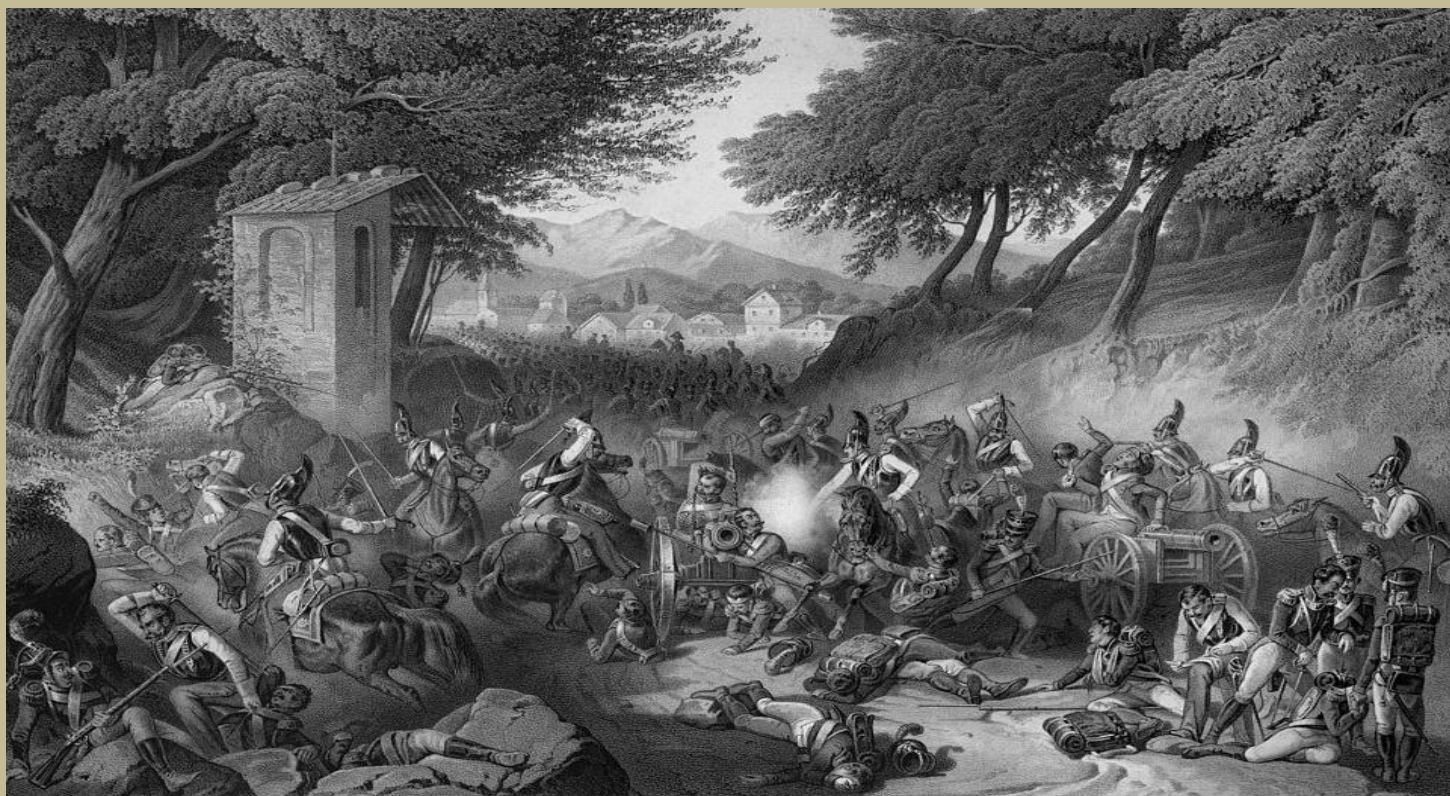
zvláštní pozornost věnujme VI. sboru maršála Marmonta ten nepomáhal ani I. sboru u Chlumce, ani XIV. sboru u Berggiesshübelu.

30

V cca 12:00 se v Nakléřovském průsmyku a v Telnici objevili vojáci II. pruského sboru gen. Kleista. Do průsmyku i do Telnice vnikli od Krásného Lesa, to potvrzuje i tamní kronikář, postupovali tak ve více skupinách. Do Telnice lze jít i přes Větrov a Adolfov.

Přechody ze Saska byly obtížně schůdné - louky a pole byly zcela podmáčené vytrvalým deštěm z předchozích dnů

Rozkaz uzavřít Nakléřovský průsmyk, jak údajně vzešlo z general. štábu, byl velkým rizikem, neboť v blízkosti operovaly minimálně dva francouzské sbory: VI. sbor maršála Marmonta a XIV. sbor maršála Saint-Cyra, navíc v blízkosti mohla být ještě obojí Garda maršála Mortiera, včetně samotného Napoleona. Kleista by jim nahnali přímo pod šavle.

6D. Doplňující pohled z odborné literatury

II. pruský sbor v počtu mužů 25 000/20 000 vnikl do Nakléřovského průsmyku • mohlo se jednat nejvýše o cca 7.000 – 8.000 mužů

Prudkým útokem na 25 000 Kleistův sbor u Telnice se ještě podařilo části francouzské jízdy probít cestu do hor • kdyby do průsmyku vniklo 25.000 mužů pruské armády, jak pisatel uvádí, tak by přes takovou masu lidí nemohl nikdo projít

Když došlo ke střetu překvapeného gen. Kleista s Francouzi, museli ho rakouští důstojníci uklidňovat, že je v bezpečí • přitom německé texty uvádějí, že měl v úmyslu zaútočit na týl Francouzů, proto by v těchto místech měl nějaké jednotky protivníka očekávat a nemohl být proto překvapen

I když se Kleist pohyboval ve velmi členitém terénu byly cesty, už v té době, označené směrníky s přesnými vzdálenostmi – od 24.8.1752 fungovalo řádné dostavníkové spojení mezi Prahou a Drážďany • ať záměrně či nezáměrně nikdo nikdy nepopsal popis trasy, jak se dostal do Nakléřova

Gen. Kleist a jeho II. pruský sbor při ústupu od Drážďan se zdržel v horách u Fürstenwalde-Müglitz • to stáli přímo na hranici do Čech u Staré Teplické silnice - v té době byli Rusové zcela osamoceni, byli jediní co se bránili nepříteli a nutně potřebovali pomoc

Plán určený vel. gen. štábu gen. Radeckým: "Nepřítel musí být zatlačen zpět od Chlumce do Petrovic, zatímco kolony Kleistovy jej musí napadnout z týlu. Jestliže se to podaří, je bitva rozhodnuta". • v dosahu byly 4 vítězné francouzské sbory, to gen. Radecký musel vědět, poslal by je na smrt

Napoleon přes gen. Haxo poslal Vandammovi instrukce s rozkazem, aby byly od Pirny přesunuty dva pontonové mosty blíže k Děčínu • jaký by to mělo význam, kudy a kam by pěchota šla, brodila by se 12km úsekem Labe do Děčína, navíc byla v tu dobu vzedmutá hladina Labe

Jak vznikají fakta

Porovnání faktů	Pohyby vojska	Velitel vítězný
Po prozkoumání terénu a jeho následné porovnání s existujícími texty z faktografické literatury, které se předkládají jako fakta, lze vnést do Kleistova manévru nový pohled. ●●●●●●	Není bezvýznamnou informací, když pisatel uvede stav jízdy nebo dělostřelectva a nemá na zřeteli, že v daném prostoru Krušných hor je jejich pohyb výrazně odlišný od pěchoty. ●●●●●●	Nejsou pochyby o tom, že gen.Kleist byl dobrý velitel a diplomat. Ale je nutné u jeho osoby pravdivě uvést i to, že se 30.srpná zachoval zmatečně. Jinou věcí je, zda svou přítomností přispěl k vítězství či porážce. ●●●●●●
Terén - rychlost - čas	Početní stav vojska	Skutečný průběh události
Velmi často autor literárního díla místo navštívil, ani se nezabýval přepočtem vzdáleností k času (rychlost přesunu), které jsou rozdílné před bitvou a po ní. Specifické jsou přesuny přes řeky a zúženými profily. ●●●●●●	Zpravidla vítězové, z hlediska důležitosti, ve svém povolání k bitvě uvádějí navýšené počty vojska, a když k tomu přidáme ještě spisovatelé/opisovatelé tak můžeme dojít k navýšení až o 50%. ●●●●●●	I po mnoha letech nejsme schopni historickou událost odbřemenit od fabulací a tendenčnosti doby, natož abychom ji podrobili hlubšímu zkoumání. Velmi vznešeně se odkazuje na citace, což má být argument pro čtenáře. ●●●●●●
Zmatečnost	Neznalost	Vítěz
Lze se také setkat s literárním dílem, nemusí to být jen historický román, kde se chaoticky uvádějí informace, které po rozklíčování nedávají smysl nebo jsou zcela v rozporu ●●●●●●	Z neznalosti se zcela vynechá významná informace, jako je to např. u výše uvedené bitvy - stavba Napoleonweg ze Stolpenu na Königstein a početná francouzská základna na Liliensteinu. ●●●●●●	Vítěz určuje co je Pravda, Vítěz popisuje jak probíhala Bitva, Vítěz určuje kdo byl Hrdinou Vítěz stanovuje pohled na Historii ●●●●●●
Obraz bitvy	Protiklad	Omezenost
Velmi výrazně ovlivňují pohled na bitvu některé „písmenkometi“. Uvedu příklad, snad ve všech knihách se uvádí, že I.sbor přecházel přes Labe u Königsteinu. Každý kdo si prošel celou Napoleonweg, např úseky v Polenztalu nebo cestu z Ebenheitu do Halbestadtu a vyhledá si z dobových pramenů informace o toku Labe v místě, kde byly postaveny mosty, dojde k závěru, že byly k ničemu. Toho si byl vědom i Vandamme, a proto většinu armády hnál přes Lohmen a most v Pirně. To posouvá obraz bitvy u Chlumce do jiného obrazu, než se dozvídáme v některých našich knihách. ●●●●●●	Často se popisuje zmatečnost Kleistových vojáků. Uvádí se důvod, že většina jednotek gen.Kleista byly Zeměbranecké prapory a velmi mnoho vojáků z nich bylo v akci poprvé, ale jakoby se úplně zapomnělo, že to byli ti samí vojáci co zatápěli Francouzům u Drážďan. ●●●●●●	Příkladem je charakteristika osoby gen. Vandammeho, nejenom v Bitvě u Chlumce viz jeho několikrát infantilní popisy zatčení. Neopomenout k jeho osobě stále uvádět negativní a ponižující charakteristiky a pořád je dokola omílat. Prvopočátek výmyslů se datuje od Slavkova, kdy to Rakušanům a tedy i nám Malým Čechům „natřel“. Velký Francouz, Velký Vojevůdce. S respektem nepřátel i během jeho pobytu v zajetí. Podobný osud má i maršál Bernadotte. Připomeni i tvrdošíjně odmítání památníku z r.1911 věnovaný francouzským vojákům na křižovatce do Strádova. ●●●●●●

7.

Vliv okolností na výsledek bitvy

VZTAHY MARŠÁLŮ

- Francouzští maršálové byli osobnosti s plnou důvěrou a s důrazem na vlastní improvizaci při samostatném vyhodnocení bojové situace. Před bitvou byli seznámeni Napoleonem s podrobným výkladem jeho záměru. Podrobný „brífink“ Napoleona obsahoval řadu alternativ, jak by se mohla bitva vyvíjet a jak by bylo vhodné, aby ten, který pluk postupoval. Jednalo se o kompletní analytický rozbor, který nabízel připravená řešení.
- Pravou rukou Napoleona byl velitel gen.štábu maršál Berthier, jeho úkolem bylo připravit všechny možné podklady. Kartografické a materiálové zabezpečení, zásobovací trasy, zařazení pluků/praporů do brigád, divízi. Samozřejmostí bylo prodiskutování nadcházející vojenské operace.
- Obdivuhodné bylo co se Napoleonovi a jeho maršálům podařilo po r.1812. Když po těžkém Ruském tažení, kde pomrzla převážná část jeho armády, kde přišel o to nejhodnotnější v armádě, o nižší a střední velitele, ve velmi krátkém čase, vybudovali novou bojeschopnou armádu.
- Udržet na „uzdě“ 26 mužů s tak odlišnými osobními charakterovými vlastnostmi, jako měli jeho maršálové, bylo úctyhodné. Vyžadovalo to ten nejvyšší stupeň empatie.Věděl, že pokud chce vítězit, musí mít vedle sebe individuality s výjimečnými vlastnostmi, s rozdílnými úsudky.
- Maršálové neměli mezi sebou žádné kamarádské vztahy. O servilitě k Napoleonovi nemůže být žádná řeč. Příkladné chování v bitvě bylo samozřejmostí. Každý voják měl reálnou možnost se dostat do té nejvyšší velitelské pozice, nebyl ničím omezen. Byla to velká přednost oproti armádám protivníků, kde v pozicích velitelů byli upřednostňováni synáčkové šlechticů.
- Augereau – Bernadotte – Berthier – Bessières – Brune – Davout – Grouchy – Jourdan – Kellermann – Lannes – Lefebvre – MacDonald - Marmont – Masséna – Moncey – Mortier – Murat – Ney – Oudinot – Perignon – Poniatowski - Saint-Cyr – Sérurier – Soult – Suchet – Victor

- Důvod neútočení/nepronásledování byl způsoben také problémem co se zajatými vojáky
- Maršálové mohli v krušnohorském prostoru vyhodnotit pronásledování za iracionální, protože se výhoda útvaru v hornatém terénu ztrácí. Navíc orientace, v tak nesnadném horském terénu s mnoha horizontálními převýšeními, je obtížná, hrozí řada nepředvídatelných překážek
- Vojáci francouzských sborů byli, vzhledem k dlouhým a urychleným přesunům, velmi unaveni. Únava musela být umocněna následným vítězstvím nad početní převahou protivníka u Drážďan. Další, nezanedbatelnou zátěží bylo počasí, vítr, chlad a déšť.
- Útvary nemusely na sebe vzájemně útočit. Stávalo se to v případě, když velká bitva skončila a velení se nacházelo ve větší vzdálenosti. Tomu napomáhaly i osobní vztahy mezi veliteli, kteří se znali z dob, kdy bojovali bok po boku proti společnému nepříteli

ROZKAZY u SPOJENCŮ

- Kdyby existoval nějaký rozkaz gen.Kleistovi, tak by zněl: Urychleně pochodovat na pomoc II.ruskému sboru, který se bránil u Přestanova.
- Nemůže existovat rozkaz od Schwarzenberga, který by nařizoval gen.Kleistovi napadnout Vandammeho ze zadu, od Nakléřova. Schwarzenberg nemohl vědět jak dlouho se Rusové ještě udrží na obranné linii. Prioritní pomoc byla požadována tam. A tam se také blížil on s kolonou, kde byl car Alexandr I. a pruský král - určitě věděl o dalších čtyřech francouzských sborech, které se měly nacházet v blízkosti I.franc. sboru.
- Prioritou pruského sboru byla ochrana svého krále, proto to možné neuposlechnutí rozkazu spojeneckého generalního štábu při ústupu od Drážďan. Rozkazy svého krále byly nad rozkazy Schwarzenberga
- Za Krásným Lesem část II.pruského sboru postupoval do Telnice přes Zadní Telnici, ale jistě i jinudy. Kdyby existoval zmíněný rozkaz, nebylo by tomu tak, vojáky Kleist potřeboval na Nakléřově, a to „sakra“ hodně vojáků. Navíc vydat rozkaz: Postupovat soutěskou Zadní Telnice do Telnice je smrtící ! Z Větrova, Adolfova či z Habartic se za nimi mohli vydat vojáci VI. či XIV sboru a byli by tak ze severu sevření.

POHYB v TERÉNU

- Krušnohorský terén je velmi členitý s mnoha opakujícími se převýšeními. Lze připustit, že se gen.Kleist mohl záměrně schovávat v horách před nepřítelem, můžeme si to vysvětlit také tak, že potřeboval čas k odpočinku svých vojáků. Stejně tak, ale mohl v prostoru bloudit, i když je nutné připomenout, že na cestách byly označnický, byly skoro na každé křižovatce
- Hlavní pomoc, která se vyžadovala neodkladně, byla pomoc Rusům a ta byla možná způsobem: buď sestoupit přes Adolfov rovnou do Telnice, což se určitě částečně stalo nebo postoupit za Adolfov a přes Habatice přímo do týlu Rusů a to se nestalo.
- Kronika Krásného Lesa přináší zprávu, určitě jí můžeme považovat za relevantní, že Kleist pochodoval obkličkou přes Krásný Les - proč tudy ???
- II.pruský sbor určitě využil i jiné přechody než jen ten v Krásném Lese

POČASÍ

- Noční teploty dosahovaly v Krušných horách 5°C, denní 18°C - 20°C
- Jeden z vojáků popsal počasí:“ vítr skučel strašlivě a pral deštěm o shluklé řady vojáků, přičemž některé jednotky celou noc stály po kolena ve vodě a v blátě“
- Byly silné deště, Vltava měla ve čtvrté dekádě průtok 181m³/sec, z toho můžeme předpokládat, že i hladina Labe byla nad normálem, viz mosty
- Terén byl nasáklý vodou, cesty rozježděné, na botách i kopytech se drželo mazlavé studené bahno, cesty byly roztrhané proudem vody ze skal.
- Podmínky pro dělostřelectvo, trény i jezdeckto byly nadmíru náročné.

OBHAJOBA VANDAMMA

- První den bitvy vyzněl zcela v jeho prospěch, II.ruský sbor zatlačil až k Přestanovu
- Neexistuje jediná zmínka, kde by žádal o pomoc, i když víme, že řada, důstojníků i generálů pendlovala do Pirny a Drážďan
- Nezanedbatelná část francouzských důstojníků a generálů se z Chlumce probíla zpět do Saska - i to je pohled na organizaci jeho sboru
- Vandamme musel být přesvědčen, že pomoc má na blízku, že je jen otázkou času, kdo přijede ke Chlumci jako první
- Nikdy si nepostěžoval, že mu některý ze čtyř maršálů nepřišel na pomoc, ani na Napoleona, který byl v té době s Mortierem v Pirně
- Spousta vyjádření a „pravých“ písemných rozkazů co se dnes dodatečně předkládá, považují za vágní, smyšlené, literalně vyfabulované
- V červenci 1814 se vrátil z ruského vyhnanství a v r.1815 opět bojoval pod Napoleonem v Belgii u Ligny a Wavre - jak jinak než vítězně
- Vandamme byl ve svých 27 letech již brig. generálem, v 29 letech diviz. generálem. V 35 letech ve Slavkově výrazně dopomohl Napoleonovi k vítězství. Jeho divize byla součástí IV. sboru maršála Soult. Mistrovsky realizoval, zahalen ještě ranní mlhou, rozhodující útok na střed nepřátelského uskupení, viz legendární Lví skok. Už během dopoledne s gen.Saint-Hilairem dobyl Pratecké návrší - rozhodl tak bitvu pro Napoleona.

Omlouvám se všem pokud jsem někoho pohoršil, či urazil nebylo to mým úmyslem

BAUER Karel
carlo@seznam.cz
2019